

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЖУРНАЛІСТИКИ

Харитоненко О. І.,
канд. філол. наук, доц., кафедра журналістики
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Kharytonenko Olena,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor, the Department of Journalism
of National Pedagogical Dragomanov University

УДК 002: 655.1: 070 (477)

ВИДИ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ У ОНОВЛЕНОМУ ДСТУ 3017 «ВИДАННЯ. ОСНОВНІ ВИДИ. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ»: ПИТАННЯ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИСЯ ВІДКРИТИМИ

THE TYPES OF PERIODICALS IN THE UPDATED DSTU 3017 “PUBLICATIONS. MAIN TYPES. TERMS AND DEFINITIONS”: THE QUESTIONS THAT REMAIN OPEN

Анотація. У статті проаналізовано класифікацію періодичних видань, відображену в оновленому ДСТУ 3017. Мета статті – окреслити позитивні нововведення в стандарті та привернути увагу науковців до суперечливих питань представленої класифікації. Як безперечні досягнення визнані: коректність визначень поданих понять; розширення та ієрархізованість типологічних рядів; наявність рекомендованих і нерекондованих для вживання термінів-синонімів. До основних недоліків зараховано: відсутність класифікації періодичних видань за низкою критеріїв (читацьке призначення, місце випуску і сфера розповсюдження, характер експонування, тип оформлення, характеристика видавця); відсутність рекомендацій щодо порядку опису типологічної характеристики видання у вихідних відомостях; неврахування результатів сучасних досліджень із типології періодичних видань; часткова невідповідність представлених типологічних рядів періодичних видань реальному стану речей в галузі випуску періодики в країні (невизначеність і суперечливість статусу інформаційних і аналітичних газет і журналів, мистецьких періодичних видань, серійних видань тощо); неповнота дефініції серіального видання і необґрунтованість терміну «загальнополітична газета» (поряд із термінами «соціально-політичне видання» і «соціально-політичний журнал»).

Ключові слова: стандартизація видів періодичних видань, типологія періодичних видань, критерії класифікації видань, серіальні видання.

Abstract. The article analyses the classification of periodicals, as reflected in the updated DSTU 3017. The article aims at identifying positive innovations in the standard and attracting attention of scientists to the controversial issues presented classification. The achievements: the validity of definitions; the presence of hierarchy in the list of publications. The main shortcomings include: the absence of classifications of periodicals on a number of criteria (the reading assignment, the place of issue and the scope of dissemination, the nature of exposure, the type of registration, the characteristics of a publisher); the lack of guidance for description of typological characteristics of publications in the output information; the lack of reflection of the results of modern researches on the typology of periodicals; the partial inappropriateness of typological series of periodicals to the real situation in the field of production of periodicals in the country (uncertainty and inconsistency of status of informational and analytical newspapers and magazines, art periodicals, serial publications, etc.); the incomplete definition of serial publications and the invalidity of the term “General political newspaper” (along with the terms “socio-political edition” and “socio-political journal”).

Keywords: standardization of periodicals types, types of periodicals, criteria for classification of publications, serial publications.

Вступ. Актуальність дослідження полягає в тому, що першого липня 2016 р. набув чинності новий ДСТУ 3017: 2015 «Видання. Основні види. Терміни та визначення». Як і в попередньому стандарті 1995 р., в ньому представлена класифікація

і періодичних, і неперіодичних видань. Утім деякі положення стандарту потребують обговорення.

Предметом дослідження в цій публікації стали особливості вітчизняної стандартизації видів періодичних видань.

У науці про соціальні комунікації протягом останніх десятиліть зроблено чимало щодо вивчення періодичних видань різних видів. Описані типологічні ряди й типологічні моделі таких газет і журналів: дитячих (Т. Давидченко, О. Дубецька, Н. Кіт, І. Круть, Н. Сидоренко); гендерно маркованих – жіночих і чоловічих (І. Дяченко, О. Пода); мистецьких і з питань культури (В. Кобишева, М. Костенко, С. Фіялка); наукових фахових (А. Бессараб); регіональних (І. Белінська); ділових (Ю. Бужинська); електронних (Л. Городенко, О. Колісник); альманахів (О. Усманова). У низці публікацій проаналізовані традиційні й інноваційні підходи до класифікації періодики в цілому. Зокрема це статті Г. Дзюбенко «Сучасна журнальна періодика: загальна характеристика, типологія, основні функції та принципи», М. Недопитанського «Сучасна українська періодика: типологічний аспект», В. Шевченко «До питання термінології: вид і тип періодичних видань», «Критерії встановлення типу журнального видання», «Типологія сучасних журналів – засіб вивчення світогляду суспільства» [1]. Є фундаментальні дослідження з типології, в яких детально вивчені загальні принципи й методи класифікації видань різних видів, у тому числі періодичних (Г. Швецова-Водка «Загальна теорія документа і книги» [2]).

Мета цієї статті – проаналізувати відповідність класифікації періодичних видань, представленої в ДСТУ 3017: 2015, сучасним науковим досягненням у галузі, реальному стану випуску у світ видань цього типу; окреслити позитивні нововведення в стандарті та привернути увагу науковців до суперечливих питань представленої класифікації.

Методи дослідження. Предмет дослідження обумовив використання методів спостереження і порівняння. Завдяки їм описані інновації, впроваджені в ДСТУ 3017: 2015, порівняно з ДСТУ 3017-95, виявлені невідповідності представлених типологічних рядів сучасним реаліям виходу у світ періодики й наявним науковим досягненням у сфері типології видань. Висновки щодо позитивно вирішених і суперечливих питань класифікації періодичних видань у новому стандарті зроблені завдяки застосуванню загальнонаукових методів аналізу, синтезу, узагальнення.

Результати й обговорення. Перш за все проаналізуємо поділ видань за періодичністю. Маємо, власне, той самий перелік, який був і в ДСТУ 3017-95: неперіодичне, серіальне, періодичне, продовжуване видання. Однак тепер (і це надзвичайно важливо) класифікація ієрархізована: неперіодичні протиставлені серіальним, а останні своєю чергою поділяються на періодичні й продовжувані. У цій частині стандарт чітко визначив видову опозиційну пару для неперіодичних видань, не залишаючи шпарин для різних тлумачень, а як довго ще фахівці галузі будуть підмі-

няти в мовленні термін «серіальні видання» вужчими за значенням «періодика», «періодичні видання» – питання філософське. Що переможе – традиція чи чинна норма, покаже час.

Визначення неперіодичних і серіальних видань давно сформульовані і всіма визнані. Попри це вони очевидно потребують доповнення.

Неперіодичне видання розглядається як таке, «що виходить одноразово й продовження його не передбачено» [3, с. 6], а серіальне визначається як видання «що виходить упродовж часу, тривалість якого заздалегідь не встановлено, здебільшого нумерованими та (або) датованими випусками (томами), які мають однакову (спільну) назву, однотипне оформлення та не повторюються за змістом» [3, с. 6]. Остання дефініція формально правильна і описує специфіку зазначеного типу видань. Однак вона так само може стосуватися і, наприклад, деяких неперіодичних видань, зокрема багатотомників.

Поза визначеннями залишилося те, що насправді відрізняє неперіодичні й серіальні видання – принципи формування контенту. До ознаки «одноразовості» чи «тривалості», «поступовості» виходу у світ, на наш погляд, варто додати ознаку завершеності (закритості, цілісності, єдності) чи принципової незавершеності (відкритості) змісту видання, його наповнення.

Редактор, який працює з неперіодичним виданням, отримує готовий твір, який є цілком завершений і непорушний у своїй цілісності. Завдання полягає в тому, щоб максимально ефективно представити цей твір у виданні. Натомість редактор періодичного чи продовжуваного видання щоразу (щодня, щомісяця тощо) опиняється перед чистим аркушем паперу (сіткою номера), і його найперше завдання – сформулювати зміст нового номера.

Вважаємо, що цілком логічно доповнити визначення таким чином: 1) неперіодичне видання – це видання, що виходить одноразово, його зміст від самого початку формується чи прогнозується як задана, непорушна, цілком завершена цілісність; 2) серіальне видання – це видання, що виходить упродовж часу, тривалість якого заздалегідь не встановлено, здебільшого нумерованими та (або) датованими випусками (томами), які мають однакову (спільну) назву, однотипне оформлення, зміст видання є принципово не завершеним, таким, що формується ситуативно для кожного тому, випуску чи номера окремо.

Ще одна проблема, яка не має на сьогодні однозначного вирішення, – це місце серійних видань. Попри те що в примітці до серіальних видань зазначається, що вони можуть бути періодичними, продовжуваними, серійними, останні розглядаються не в межах фасету «Види видань за періодичністю», а винесені в п. 4.10 «Види неперіодичних видань за структурою» і описані разом із одностомниками і ба-

гатотомниками. Не зрозуміло, чому серія описується саме тут, у межах класифікації тільки неперіодичних видань. Крім того, важко сказати, що її ріднить із багатотомниками, крім обсягу і типового оформлення. За змістом і структурою це якраз принципово різні видання.

Вважаємо, що принципи укладання і виходу у світ, а саме: поступовість виходу, відкритість (незавершеність) контенту всієї серії та автономність (незалежність) кожного серійного видання стосовно інших у межах серії – це ті ознаки, які є найважливішими для цього виду видань, і саме вони мають бути підставою для класифікації. Отже, серійне видання повинно розглядатися, безумовно, в межах фасету «Види видань за періодичністю».

Усвідомлюємо, що утворений типологічний ряд – неперіодичні видання, серіальні видання, серійні – суперечливий і порушує принцип вичерпності обсягу поняття, оскільки серійні можуть бути як неперіодичними (закриті книжкові серії та серії часописів), так і серіальними (відкриті книжкові серії та серії часописів). Однак ця суперечність поки що має тотальний характер у стандарті й виникає майже в кожному з фасетів. Наприклад, атлас може бути як образотворчий, так і картографічний, а поданий як підвид картографічних видань із обмовкою про його амбівалентність. Путівник може бути як рекламний, так і довідковий. Вирішувати цю проблему, на наш погляд, можна, повернувшись до логіки врахування так званих видавничих жанрів.

Статус «видавничих жанрів» досі не визначений. О. Реформатський визначав їх як історично сформовані типологічні різновиди видань із властивими лише їм особливостями [4, с. 35; цит. за 5, с. 21]. Проблемність «видавничих жанрів» у тому, що в сучасних класифікаціях вони можуть бути співвіднесені одразу з кількома типологічними рядами.

Цілком імовірно, найкраще «видавничі жанри» описувати в окремому розділі стандарту, а в межах конкретних фасетів при описі видань певного виду подавати в примітках інформацію про можливість реалізації їх у певних жанрових модифікаціях.

Таким чином, місце серійних видань всередині п. «Види видань за періодичністю» ще має обговорюватися і дискутуватися.

Наступне питання, до якого хотілося б привернути увагу, специфічний «статус» інформаційних видань у стандарті. На проблемності терміна «інформаційні видання» наголошує Г. Швецова-Водка. Дослідниця вважає, що він «невдалий з погляду його семантики, якщо врахувати багатозначність поняття «інформація» та можливість розгляду кожного видання як каналу передавання інформації або як джерела інформації. З цього погляду «неінформаційних» видань взагалі не може існувати, і називати їх окремий вид «інформаційним» – безглуздя. Але термін вже іс-

нує, він стандартизований, тому треба врахувати його зміст і не звертати уваги на буквально значення терміна» [2, с. 37].

Акцентуємо увагу на іншому: маємо справу з уже традиційним звуженням поняття «інформаційне видання». Попри те що на практиці переважна більшість сучасних друкованих газет і електронних новинних ресурсів «самовизначені» як інформаційні, в стандарті цей тип видань «прикріплений» тільки до вторинних документів і розглядається як і раніше в п. «Види видань за ступенем аналітико-синтетичного перероблення інформації». У визначенні зникла прив'язка виключно до організацій, «що здійснюють науково-інформаційну діяльність» [6, с. 5], однак суті це не змінило. Підвидами інформаційних названі бібліографічні, реферативні, оглядові, експрес-інформація, інформаційний листок.

Вирішення цієї здавалось би локальної проблеми, на наш погляд, можливе через суттєві зміни в підходах до критеріїв поділу видань на види. У фасеті «Види видань за характером перероблення інформації» бібліографічні, реферативні, оглядові та інші видання можна залишити без «шапки», або знайти інший термін для позначення виду цих підвидів видань, наприклад, «вторинні видання». Однак місце для інформаційних видань (якщо їх розуміти як такі, що містять первинні та вторинні документи й призначені для інформування читачів про події новинного характеру) знайти не так і просто. Для цього потрібно «перереформувати» фасет «Види видань за цільовим призначенням».

Вважаємо, що є потреба виокремлювати незалежні типологічні ряди видань окремо за функціональним (цільовим) призначенням і за соціальним призначенням. Ось як, наприклад, це можна зробити. За соціальним призначенням виокремлюються наукові, освітянські, мистецькі, літературні, релігійні, для організації дозвілля. За функціональним (цільовим) призначенням описуємо інформаційні, аналітичні, навчальні, довідкові, популярні, художні, публіцистичні, документальні, рекламні, пропагандистські, агітаційні.

Тобто в межах першого критерію видання чітко диференціюються за ознакою використання в межах певної галузі чи сфери діяльності суспільства (наука, виробництво, освіта, релігія тощо), а в межах іншого – за своєю функцією (інформувати, аналізувати, надавати довідку, навчати, рекламувати, популяризувати тощо). За такого підходу, до речі, знаходиться місце і для аналітичних тижневиків, і для мистецьких часописів – видань, видова характеристика яких стандартом просто ігнорується.

Дискусіям про подібний розподіл уже понад півсторіччя. У дослідженні «Типологія видань» (1990) Е. Гольцев так описав науковий диспут щодо цих

питань: «Функціональне призначення – це основна ознака, свого часу закладена в основу типологічної (видавничої) класифікації під час її заснування. Тоді для її позначення застосовували термін “соціальне призначення”... Згодом цей термін було замінено палліативним терміном “цільове призначення”. “Цільове призначення” – поняття нечітке: незрозуміло, про яку ціль мовиться – автора, редактора, видавництва. Об’єктивно під цільовим призначенням розуміли соціальну роль книги в суспільстві. Поняття “функціональне призначення” розроблено на сучасному рівні у межах соціально-функціонального замовлення» [5, с. 19]. Критерій «цільове призначення», на наш погляд, невиправдано корелює одразу з двома завданнями видання: виконувати якусь функцію і забезпечувати соціальні запити якихось галузей чи сфер діяльності. Цілком можливо розмежувати ці завдання, закріпити їх за різними критеріями поділу видань на типологічні ряди. Це дасть можливість адекватно, відповідно до сучасних реалій медійної сфери, описати зокрема інформаційні та аналітичні видання.

Ще одне зауваження стосується невизначеності термінів «суспільно-політичне видання», «загальнополітична газета», «суспільно-політичний журнал».

У п. 4.8 «Види видань за цільовим призначенням» поданий термін «суспільно-політичне видання» і його визначення: «Видання, що містить публіцистичний твір (твори), який висвітлює актуальні питання й події міжнародного та внутрішньодержавного суспільного життя» [3, с. 9].

Фасет 4.14 «Види періодичних і продовжуваних видань» містить такі терміни і їх дефініції: «загальнополітична газета – газета, що систематично висвітлює питання внутрішньої та зовнішньої політики держави, міжнародне життя, діяльність місцевих адміністрацій і громадських об’єднань» [3, с. 17] і «суспільно-політичний журнал – журнал, який містить публікації переважно актуальної суспільно-політичної тематики, а також науково-популярні, літературно-художні, гумористичні й сатиричні твори» [3, с. 18].

Нагадаємо, в ДСТУ 3017-95 використовувалися інші терміни: «громадсько-політичне видання – Видання твору громадсько-політичної тематики» [6, с. 4]; «громадсько-політична газета – газета, яка систематично висвітлює питання внутрішньої та зовнішньої політики держави та міжнародного життя» [6, с. 19]; «громадсько-політичний журнал – періодичне журнальне видання з статтями та матеріалами актуальної громадсько-політичної тематики» [6, с. 20].

Те що визначення доповнені й конкретизовані, а завдяки зміні терміна сфера впливу видань такого типу «поширилася» від «громади» до «суспільства», це якраз позитивний момент. Однак чому видання такого типу, журнал зокрема, названі суспільно-політичними, а газета загальнополітичною не зрозуміло.

Наступні кілька коментарів стосуються визначень конкретних видів видань.

Спеціальний газетний випуск визначається як «газета, що її присвячено спеціальній темі або підготовлено з якоїсь нагоди для оперативного доведення потрібної інформації до читача, має назву основного видання, його поточний та валовий номери (або може бути нумерованою), а також рік і дату виходу у світ». Якщо доволі чітко окреслено, що спеціальний газетний випуск обов’язково прив’язаний до «основного видання» і є лише черговим номером останнього (тобто невеличкою частиною цілого видання, яке складається з усіх випущених у світ чисел), нелогічно описувати його як окреме самостійне видання і протиставляти іншим, таким як журнал, календар тощо. Це один із засобів тематичного планування серіального видання, такий самий, як газета в газеті, тематична сторінка, обмінна сторінка тощо. До речі, якщо все-таки такий поділ визнається як правочинний, то чому поряд зі спеціальним газетним випуском не описується та сама газета в газеті?

Інша справа, що цілком можливий вихід у світ спеціальних газетних випусків своєрідних видань «метеликів», які створюються під якусь подію, присвячені тільки їй, існують протягом дуже нетривалого часу. Показовим прикладом можуть бути видання, що розповсюджувалися під час Революції гідності 2013–2014 рр. Зазвичай такі газети не зареєстровані як друковані засоби масової інформації, але можуть зберігатися в бібліотеках, архівах, отже мають право на своє місце в стандарті.

На наш погляд, потребує також коригування визначення терміна «альманах». У стандарті 1995 р. ще була примітка: «Альманах може бути періодичним, неперіодичним і продовжуваним». Нині вона зникла. Попри те що це видання більшістю фахівців галузі сприймається як серіальне і побутує поняття «альманахова журналістика», науковці дискутують щодо сучасних типологічних ознак цього видання. Ця полеміка (з посиланнями на погляди І. Михайлина, М. Романюка) добре висвітлена в статті О. Усманової «Альманах як тип неперіодичного видання в історії української журналістики» [7, с. 335].

Складається ситуація, коли одні науковці вважають альманах серіальним виданням, інші – неперіодичним, укладачі стандарту взагалі усунулися від вирішення цього питання. За таких обставин чітку диференціацію типологічних ознак таких видань як «антологія», «альманах» і «літературний / науково-популярний часопис» здійснити неможливо.

Короткі зауваги:

1. У п. 4.4. «Види друкованих видань за матеріальною конструкцією» нарешті газета, як аркушеве видання, чітко протиставляється журнальному, яке зараховано разом із книжковим до блочних (ко-

дексних) видань. Ця позитивна і очікувана новація хибує лише дуже загальними й неточними визначеннями газетних і журнальних видань, наприклад: «журнальне видання – блочне видання переважно в обкладинці, що відповідає специфіці цього видання», «газетне видання – аркушеве видання, видавничо пристосоване до його специфіки»;

2. У п. «Види видань за складом основного тексту» до полівидань віднесені збірник (альманах, антологія), вибрані твори, зібрання творів, академічне видання і не названі, наприклад, газета і журнал, а також інші неперіодичні видання;

3. В оновленому стандарті як і раніше не описані такі важливі для періодики типи: «Види видань за читацьким призначенням» (масове, дитяче, молодіжне, жіноче, чоловіче); «Види видань за місцем випуску і сферою розповсюдження» (видання для розповсюдження за кордоном / експортне видання, загальнодержавне видання, регіональне видання, видання автономної республіки Крим, місцеве видання – обласне, районне, міське, сільське); «Види видань за належністю авторів чи видавців» (державне, комунальне, партійне, профсоюзне, кооперативне, відомче); «Види видань за призначенням для експонування» (настінне, настільне), «Види видань за типом оформлення» (інформативні, експресивні, збалансовані за типом оформлення газети – класифікація В. Шевченко [8, с. 200]; неілюстровані журнали літературно-художнього і наукового типів, проілюстровані журнали літературно-художнього і виробничо-практичного типу, багатоілюстровані журнали – класифікація С. Яреми [9, с. 207]).

Останнє питання, на якому, на наш погляд, варто зупинитися, стосується стандартизації правил опису періодичних видань у вихідних відомостях. Навіть побіжний огляд сучасних газет і журналів засвідчує, що в нас одне видання «щоденне», інше – «інформаційне», третє – «молодіжне», четверте – «всеукраїнське». Хоча насправді мало б бути якось так: «загальнодержавний щотижневий суспільно-політичний інформаційно-аналітичний журнал», «міська щоденна суспільно-політична інформаційна газета». Ситуація могла б змінитися на краще, якби стандарт визначав алгоритми створення повної типологічної характеристики видання (його опис із урахуванням усіх критеріїв класифікації), а також порядок зазначення видових характеристик видання. Це тим паче важливо, оскільки DSTU 4861: 2007. «Вихідні відомості», до якого можна було б звертатися по допомогу з цього питання, дає таке посилання: «7.1.1.4.1. Вид періодичного видання визначають згідно з DSTU 3017» [10, с. 14].

Висновки. Як безперечні досягнення оновленого стандарту визнані: коректність визначень поданих понять; розширення та ієрархізованість типологічних

рядів, наявність рекомендованих і нерекондованих для вживання термінів-синонімів.

До основних недоліків зараховані: відсутність класифікації періодичних видань за низкою критеріїв (читацьке призначення, місце випуску і сфера розповсюдження, характер експонування, тип оформлення, характеристика видавця); відсутність рекомендацій щодо порядку опису типологічної характеристики видання у вихідних відомостях; неврахування висновків сучасних досліджень із типології періодичних видань; часткова невідповідність представлених типологічних рядів періодичних видань реальному стану речей у галузі випуску періодики в країні (невизначеність і суперечливість статусу інформаційних і аналітичних газет і журналів, місцевських періодичних видань, серійних видань тощо); неповнота дефініції серіального видання і необґрунтованість терміну «загальнополітична газета» (поряд із термінами «соціально-політичне видання» і «соціально-політичний журнал»).

Список літератури

1. Дзюбенко Г. Сучасна журнальна періодика: загальна характеристика, типологія, основні функції та принципи // Стил і текст. – Вип. 3. – 2002. – С. 34–38; Недопитанський М. Сучасна українська періодика: типологічний аспект // Наукові записки інституту журналістики. – 2006. – Т. 23. – С. 184–186; Шевченко В. Е. До питання термінології: вид і тип періодичних видань // Українське журналістознавство. – 2010. – Вип. 11. – С. 29–37; Шевченко В. Е. Критерії встановлення типу журнального видання // Культура народів Причорномор'я. – № 101. – 2007. – С. 66–68; Шевченко В. Е. Типологія сучасних журналів – засіб вивчення світогляду суспільства // Наукові записки Ін-ту журналістики. – 2007. – Т. 28. – С. 43–48.
2. Швецова-Водка Г. М. Типологія книги / Г. М. Швецова-Водка. – Київ : Кн. палата України, 1999. – 68 с.
3. DSTU 3017:2015 : Видання. Основні види. Терміни та визначення. – Чин. від 2016-01-07. – Київ : Держспоживстандарт України, 2015. – 19 с.
4. Реформатский А. А. Техническая редакция книги: Теория и методика. – Москва, 1933. – 409 с.
5. Типология изданий [Текст] / под ред. А. Мильчина. – Москва : Книжная палата, 1990. – 231 с.
6. DSTU 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. – Чин. від 1996-01-01. – Київ : Держстандарт України, 1995. – 46 с.
7. Усманова О. Альманах як тип неперіодичного видання в історії української журналістики / О. Усманова // Наукові записки Інституту журналістики. – Т. 56. – 2014. – С. 335–339
8. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання / В. Е. Шевченко ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики ; за заг. ред. В. В. Різуна. – Київ, 2003. – 344 с.
9. Ярема С. М. Технічне редагування : навч. посіб. / С. М. Ярема. – Київ : Ун-т «Україна», 2007. – 304 с.
10. DSTU 4861:2007. Видання. Вихідні відомості. – Чин. від 2009-01-01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 46 с.

11. Шевченко В. Е. До питання термінології: вид і тип періодичних видань // Українське журналістикознавство. – 2010. – Вип. 11. – С. 29–37; Шевченко В. Е. Критерії встановлення типу журнального видання // Культура народів Причорномор'я. – № 101. – 2007. – С. 66–68; Шевченко В. Е. Типологія сучасних журналів – засіб вивчення світогляду суспільства / В. Е. Шевченко // Наукові записки Ін-ту журналістики. – Т. 28. – 2007. – С. 43–48.

Reference list

1. Dzyubenko, G. (2002), "Modern magazine periodicals: general characteristics, typology, core functions and principles", *Styl i Tekst [Style and Text]*, no. 3, pp. 34–38; Nedopytanska, M. (2006), "Modern Ukrainian periodicals: a typological aspect", *Naukovi Zapysky Instytutu Zhurnalistyky [Scientific Notes of Institute of Journalism]*, vol. 23, pp. 184–186; Shevchenko, V. E. (2010), "To a question of terminology: the type and form of periodicals", *Ukrainske Zhurnalistykoznavstvo [Ukrainian Journalism Studies]*, vol. 11, pp. 29–37; Shevchenko, E. V. (2007), "Criteria of establishing the type of magazines", *Kultura Narodov Prichernomoria: Nauchnyi Zhurnal [Culture of Black Sea Region: a Scientific Journal]*, no. 101, pp. 66–68; Shevchenko, E. V. (2007), "Typology of contemporary magazines as a means of examining the worldview of the society", *Naukovi Zapysky Instytutu Zhurnalistyky [Scientific Notes of Institute of Journalism]*, vol. 28, Kyiv, pp. 43–48.

2. The State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy of Ukraine (2015), *DSTU 3017:2015 : Editions. Main Types. Terms and Definition*, Kyiv, 19 p.

3. The State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy of Ukraine (1995), *DSTU 3017-95 : Editions. Main Types. Terms and Definition*, Kyiv, 48 p.

4. The State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy of Ukraine (2009), *DSTU 3017:2015 : Editions. Imprint*, Kyiv, 46 p.

5. Reformatskyi, A. A. (1933), *Technical Books Editing: Theory and Methodology*, Moscow, 409 p.

6. Milchina, A. (Ed.) (1990), *Typology of Publications, Knizhaja palata*, Moscow, 231 p.

7. Usmanova, O. (2014), "Almanac as a type of non-periodical publications in the history of Ukrainian journalism", *Naukovi Zapysky Instytutu Zhurnalistyky [Scientific Notes of Institute of Journalism]*, vol. 56, Kyiv, p. 335–339.

8. Shvetsova-Vodka, H. M. (1999), *The Typology of Book*, Knyzhna palata Ukrainy, Kyiv, 68 p.

9. Shevchenko, V. E. (2003), *Design of the Modern Newspaper Editions*, in Rizun, V. V. (Ed.), National Taras Shevchenko University of Kyiv, Institute of Journalism, Kyiv, 344 p.

10. Yarema, S. M. (2007), *Technical Editing: a Textbook*, University "Ukraine", Kyiv, 304 p.

11. Shevchenko, V. E. (2010), "To a question of terminology: the type and form of periodicals", *Ukrainske Zhurnalistykoznavstvo [Ukrainian Journalism Studies]*, vol. 11, pp. 29–37; Shevchenko, E. V. (2007), "Criteria of establishing the type of magazines", *Kultura Narodov Prichernomoria: Nauchnyi Zhurnal [Culture of Black Sea Region: a Scientific Journal]*, no. 101, pp. 66–68; Shevchenko, E. V. (2007), "Typology of contemporary magazines as a means of examining the worldview of the society", *Naukovi Zapysky Instytutu Zhurnalistyky [Scientific Notes of Institute of Journalism]*, vol. 28, Kyiv, pp. 43–48.

Подано до редакції 25. 12. 2017 р.

Харитоненко Е. І., канд. філол. наук,

доцент кафедри журналістики

Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

ВИДЫ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ В ОБНОВЛЕННОМ ДСТУ 3017 «ИЗДАНИЯ. ОСНОВНЫЕ ВИДЫ. ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ»: ВОПРОСЫ, КОТОРЫЕ ОСТАЛИСЬ ОТКРЫТЫМИ

Аннотация. В статье проанализирована классификация периодических изданий, отраженная в обновленном ДСТУ 3017. Цель статьи – определить положительные нововведения в стандарте и привлечь внимание ученых к спорным вопросам представленной классификации. Как безусловные достижения признаны: корректность определений представленных понятий; расширение и иерархизированность типологических рядов. К основным недостаткам отнесены: отсутствие классификаций периодических изданий по ряду критериев (читательское назначение, место выпуска и сфера распространения, характер экспонирования, тип оформления, характеристика издателя); отсутствие рекомендаций относительно порядка описания типологической характеристики издания в выходных сведениях; отсутствие отражения результатов современных исследований по типологии периодических изданий; частичное несоответствие представленных типологических рядов периодических изданий реальному положению вещей в области выпуска периодики в стране (неопределенность и противоречивость статуса информационных и аналитических газет и журналов, художественных периодических изданий, серийных изданий и т.п.); неполнота дефиниции сериального издания и необоснованность термина «общеполитическая газета» (наряду с терминами «социально-политическое издание» и «социально-политический журнал»).

Ключевые слова: стандартизация видов периодических изданий, типология периодических изданий, критерии классификации изданий, сериальные издания.

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики

.....
Borys Grinchenko Kyiv University
Institute of Journalism

ISSN 2524-2644

Інтегровані комунікації
.....
Integrated communications

Випуск 1 (4)

.....
Issue 1 (4)

**Київ
2018**

Інтегровані комунікації. Випуск 1 (4). 2018

Засновник

Київський університет імені Бориса Грінченка

(Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 21991-11891Р від 31. 03. 2016 р.)

Виходить двічі на рік

Рекомендовано Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 2 від 22. 02. 2018 р.)

Усі права застережено. Посилання на матеріали видання під час їх цитування обов'язкові

Редакційна колегія наукового видання

Голова редколегії:

Новохатко Л. М., д-р іст. наук, проф. Університету Грінченка (Київ, Україна)

Головний редактор:

Горбенко Г. В., канд. пед. наук, доц. Університету Грінченка (Київ, Україна)

Заступник головного редактора:

Вернигора Н. М., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна)

Відповідальний секретар:

Захарчук О. В., фахівець відділу документації та діловодства Інституту журналістики Університету Грінченка (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

Валлас Т., д-р габілітований, проф. Університету ім. Адама Міцкевича (Познань, Польща),

Ворен Р., канд. наук з політології, проф. Державного ун-ту св. Іллі (Тбілісі, Грузія),

проф. Університету Вітаутаса Великого (Каунас, Литва),

Кафтанджиев Х., д-р філол. наук, проф. Софійського ун-ту (Софія, Болгарія),

почесний проф. російсько-американської Академії авторизованої освіти, почесний член Гільдії російських маркетологів,

Ковальчик Р. В., д-р габілітований, проф. Інституту історії Лодзького ун-ту (Лодзь, Польща),

Стельмах А., д-р габілітований, проф. Університету ім. Адама Міцкевича (Познань, Польща),

Безчотнікова С. В., д-р філол. наук, проф. Маріупольського держ. ун-ту (Маріуполь, Україна),

Воскобойнікова-Гузєва О. В., д-р наук із соц. комунік., проф. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Гоян О. Я., д-р філол. наук, проф. КНУ імені Тараса Шевченка (Київ, Україна),

Кравченко С. І., д-р наук із соц. комунік., проф. Східноєвропейського нац. ун-ту імені Лесі Українки (Луцьк, Україна),

Крайнікова Т. С., д-р наук із соц. комунік., проф. КНУ імені Тараса Шевченка (Київ, Україна),

Мітчук О. А., д-р наук із соц. комунік., проф. Міжнародного ун-ту «Рівненський економіко-гуманітарний ін-т» імені Степана Дем'янчука (Рівне, Україна),

Нестеряк Ю. В., д-р наук з держ. управ., проф. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Тришук О. В., д-р наук із соц. комунік., проф. Видавничо-поліграфічного інституту НТУУ «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського» (Київ, Україна),

Хоменко І. А., д-р наук із соц. комунік., доц. КНУ імені Тараса Шевченка (Київ, Україна),

Белофасгова Т. Ю., канд. пед. наук, проф. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Вернигора С. М., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Гусак О. П., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Курбан О. В., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Литвиненко В. В., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Масимова Л. Г., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Нетреба М. М., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Полковенко Т. В., канд. філол. наук, доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Сошинська В. Є., канд. наук із соц. комунік., доц. Університету Грінченка (Київ, Україна),

Інтегровані комунікації = Integrated communications : науковий журнал /

I 73   голов. ред. Г. В. Горбенко ; Київський університет імені Бориса Грінченка, Інститут журналістики. – Київ, 2018 [2017]. – Вип. 1 (4). – 88 с.

ISSN 2524-2644

«Інтегровані комунікації» – науковий журнал Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка. У журналі публікуються оригінальні завершені статті та наукові повідомлення з досліджень у галузі журналістики, теорії та історії соціальних комунікацій, прикладних соціальнокомунікаційних технологій, реклами та зв'язків з громадськістю, видавничої справи та редагування, книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства, архівознавства.

Для науковців, студентів і фахівців соціальнокомунікаційної галузі.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018 (2017)

© Автори публікацій, 2018 (2017)

ISSN 2524-2644

Integrated communications. Issue 1 (4). 2018

Borys Grinchenko Kyiv University
(Certificate of registration: KB № 21991-11891P, 31. 03. 2016)

The biannual edition

The journal is approved by academic council of Borys Grinchenko Kyiv University
(protocol № 2, 22. 02. 2018)

All rights reserved. No part of this publication may be produced without permission of the publishers.

Editorial Board of the academic journal

Head of Editorial Board:

Leonid Novokhatko, D. Sc. (History), Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine)

Editor-in-Chief:

Halyna Horbenko, PhD (Pedagogy), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine)

Deputy Editor-in-Chief:

Nina Vernyhora, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine)

Executive Editor:

Olesia Zakharchuk, Specialist of the Department of documentation and paperwork of the Institute of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine)

Editorial Board:

Tadeusz Wallas, Dr Hab. (Humanities, Politology), Professor of Adam Mickiewicz University of Poznan (Poznan, Poland)

Robert Van Voren, PhD (Politology), Professor of Ilia State University (ISU) (Tbilisi, Georgia),

Professor of Vytautas Magnus University (VMU) (Kaunas, Lithuania),

Christo Kaftandjiev, D. Sc. (Philology), Professor of the Sofia University (Sofia, Bulgaria),

honorable Professor of International Academy of Authorized Education, honorable member of the Guild of Russian Marketers,

Rafal Victor Kovalchuk, Dr Hab., Professor of Institute of History of the University of Lodz (Lodz, Poland),

Andrzej Stelmakh, Dr Hab., Professor of Adam Mickiewicz University of Poznan (Poznan, Poland)

Svitlana Bezchotnikova, D. Sc. (Philology), Professor of Mariupol State University (Mariupol, Ukraine),

Olena Voskoboinikova-Huzieva, D. Sc. (Social Communications), Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Oles Hoian, D. Sc. (Philology), Professor of Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine),

Svitlana Kravchenko, D. Sc. (Social Communications), Professor of Lesya Ukrainka Eastern European National University (Luts'k, Ukraine),

Tetiana Krainikova, D. Sc. (Social Communications), Professor of Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine),

Olga Mitchuk, D. Sc. (Social Communications), Professor of International University of Economics and Humanities

named after Academician Stepan Demianchuk (Rivne, Ukraine),

Iuriiy Nesteriak, D. Sc. (Public Administration), Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Olga Trischuk, D. Sc. (Social Communications), Professor of Institute of Publishing and Printing of National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (Kyiv, Ukraine),

Illia Khomenko, D. Sc. (Social Communications), Associate Professor of Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine),

Taisiia Belofastova, PhD (Pedagogy), Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Svitlana Vernyhora, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Olga Husak, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Oleksandr Kurban, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Volodymyr Ilytynenko, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Larysa Masimova, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Marharyta Netroba, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Taras Polkovenko, PhD (Philology), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine),

Victoriia Soshynska, PhD (Social Communications), Associate Professor of Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine)

Інтегровані комунікації = Integrated communications : an academic
I 73 journal / editor-in-chief Halyna Horbenko ; Borys Grinchenko Kyiv
University, Institute of Journalism. – Kyiv, 2018 [2017]. – 1 (4). – 88 p.

ISSN 2524-2644

«Integrated communications» is a newly created academic journal of the Institute of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University. The original articles and reports related to researches in the sphere of journalism, theory and history of social communications, applied social communication technologies, advertising and public relations, publishing and editing, book science, library science, bibliography science, document science, archive science are published in this journal.

The academic journal is intended for scientists, students and specialists of social communication sphere.

© Borys Grinchenko Kyiv University, 2018 (2017)

© Authors of publications, 2018 (2017)

ISSN 2524-2644

ЗМІСТ

РЕКЛАМА І ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

- Гузенко Т. А.** Комунікативна стратегія м. Києва: зумовлена потреба та основні засади формування 8
- Камінська О. В.** Психологічний аналіз детермінант інтернет-залежності 15

ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ

- Єжижанська Т. С.** Особливості й умови діяльності книжкових видавництв України у сучасному медіапросторі 20
- Осмоловська О. А.** Формування видавничого напрямку української інклюзивної літератури як новітнього тренду розвитку видавничої справи 27
- Онищенко О. М.** Реалії і перспективи технології друку та інтерпретація тексту шрифтом Брайля у видавничій справі 33
- Шпак В. І.** Сучасні тренди українського книговидавництва 39

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЖУРНАЛІСТИКИ

- Харитоненко О. І.** Види періодичних видань у оновленому ДСТУ 3017 «Видання. Основні види. Терміни та визначення»: питання, які залишилися відкритими 45
- Лепка Я. І.** Кросмедійність аудиторії інформаційної агенції «112.ua» 51

КНИГОЗНАВСТВО, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО І БІБЛІОГРАФІЯ

- Сошинська В. Є.** Формування комунікаційних компетенцій у студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка 56
- Цюра М. А.** Роль бібліотерапії в соціально-психологічній адаптації дітей та підлітків у новітніх умовах 58

РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ, ПОКАЖЧИКИ ЗМІСТІВ

- Вернигора Н. М.** Рецензія на конспект лекцій Н. В. Іовхімчук «Дитяча література» 65
- Вернигора С. М.** Шпак В. І. Поліграфія: книга редактора: навчальний посібник. Показчик змісту 67

НАУКОВІ РОЗВІДКИ СТУДЕНТІВ

- Кононенко М. В.** Книжка-іграшка як перспективний видавничий продукт на сучасному книжковому ринку 70

Садурська Є. П. Практико-орієнтовані дисципліни
як підґрунтя для набуття знань з редакторського фаху
(на прикладі дисципліни «Макетування і верстка») 75

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ЖУРНАЛІСТИКИ

Горбенко Г. В. Практико-орієнтоване навчання під час підготовки бакалаврів
Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка 80

CONTENTS

ADVERTISING AND PUBLIC RELATIONS

Guzenko Tetiana. Communicative strategy of Kyiv:
required need and main principles of formation 8

Kaminska Olga. Psychological analysis determinants of internet addiction 15

PUBLISHING AND EDITING

Jezhyzhanska Tetyana. Peculiarities and conditions of activity of book
publishing houses of Ukraine in the modern media space 20

Osmolovska Olena. Formation of the Ukrainian inclusive literature
direction as the new publishing trend. 27

Onyshchenko Oksana. Print technologies and text interpretation with use
of Braille writing system in publishing: reality and perspectives 33

Shpak Victor. The modern trends of Ukrainian book publishing 39

THEORY AND PRACTICE OF JOURNALISM

Kharytonenko Olena. The types of periodicals in the updated DSTU 3017 “Publications.
Main types. Terms and definitions”: the questions that remain open. 45

Lepka Yana. Cross media audience of informational agency “112.UA” 51

BOOK SCIENCE, LIBRARY SCIENCE AND BIBLIOGRAPHY

Soshynska Viktoriia. Formations students’ communication skills
on the specialty 029 “Information, library and archive sciences”
of Institute of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University 56

Tsiura Marharyta. The role of biblio-therapy in the social-psychological adaptation
of children and adolescents in the modern environment 58

REFeree REPORTS, REVIEWS, CONTENT INDEX

Vernyhora Nina. Review of Iovkhimchuk’s compendium of lectures “Children’s Literature” 65

Vernyhora Svitlana. Shpak V. I. Printing industry: editor’s book:
textbook. Content index 67

SCIENTIFIC RESEARCHES OF STUDENTS

Kononenko Maryna. Toy-book as a perspective kind of book production
on the modern book market 70

Sadurska Yelisaveta. Practical-oriented disciplines as a basis
for acquiring knowledge of the editorial speciality
(on the example of the discipline “Page planning and layout”) 75

SCIENTIFIC AND PRACTICAL ACTIVITIES OF INSTITUTE OF JOURNALISM

Horbenko Halyna. Practical training in terms of bachelor-level program
of the Institute of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University 80